

# Het album van Ane Reindert Buwalda

INEKE DE RONDE

In oktober 2008 overleed Louise Buwalda-Terlet op 86-jarige leeftijd. Zij was de dochter van makelaar Ane Reindert Buwalda en had enige jaren geleden al eens documenten ter onderzoek aan het Streekarchief afgestaan. Dat heeft geresulteerd in twee artikelen over het Hof van Holland en een pand aan de Oude Torrenstraat (nu ING) in dit *Hilversums Historisch Tijdschrift* (1993-3 en 1997-3). Haar dochter heeft deze documenten samen met andere voor Hilversum belangrijke documenten inmiddels definitief afgestaan aan het Streekarchief, waar ze gearhiveerd zullen worden onder 'Archief Buwalda'.

In bezit van mevrouw Buwalda was ook een album met vele foto's van Hilversum, dat voorlopig in de familie blijft. De voorpagina vermeldt A.R. Buwalda met '22 november' en aan weerszijden daarvan '1900' en '1925'. Dit album moet gemaakt zijn ter gelegenheid van het feit dat Buwalda 25 jaar makelaar was.

Ane Reindert Buwalda werd op 20 november 1900 ingeschreven als kantoorbediende op het adres van zijn oom Boudewinus Buwalda, Koninginneweg 3. Hij kwam toen uit Arnhem en was een kleinzoon van de naamgenoot die decennialang het logement Het Hof van Holland op de Kerkbrink dreef. Zijn oom was makelaar en hij zelf had ook dit vak geleerd, want toen hij in juni 1901 naar Kerk-

straat 76 verhuisde, stond dat beroep bij zijn naam geschreven. Gezien de datum van het album werd hij al direct makelaar na zijn inschrijving in Hilversum. Na het overlijden van zijn oom keerde hij eind 1902 terug naar zijn tante. Maar niet voor lang, want hij had een nieuw pand laten bouwen op de hoek van de Albertus Perkstraat en de 's-Gravelandseweg. Daar bleef hij wonen na zijn huwelijk met Petronella Hillen in 1909. Een paar jaar later liet hij een nieuw huis bouwen op 's-Gravelandseweg 43, waar ook het kantoor gevestigd werd. Met hun tweejarige dochter Alida Hendrika trok het echtpaar in



Trouwfoto uit 1909 van Ane Reindert Buwalda en Petronella Hillen. (uit: *De 's-Gravelandseweg en zijn bewoners*)





het nieuwe huis. In 1918 kwam er een zoon, die vernoemd werd naar zijn vader. Hij nam het kantoor van zijn vader over toen deze in 1944 op 68-jarige leeftijd overleed. Anne Reindert jr. was twee jaar daarvoor getrouwd met Louise Terlet. Zij kregen het jaar daarop een dochter die ze naar de oom van hun vader en de moeder vernoemden: Boudewina Louise. Het album bevat prachtige foto's uit het eerste kwart van de 20<sup>e</sup> eeuw. Vermoedelijk hebben alle objecten iets te maken met Buwalda sr., hetzij privé (de eerste panden zijnde de huizen waar Buwalda heeft gewoond), hetzij via de praktijk. Vaak zijn twee opnames van dezelfde plek gemaakt, een met de oude bebouwing en een met de nieuwe situatie.

Deze opname van de Kerkstraat is de eerste foto in het album en had persoonlijke betekenis voor Buwalda. In 1901 woonde hij een half jaar in het middelste pand links, tussen de twee zonneschermen. Dat had toen nummer 76 en drogist Nijveldt had daar zijn winkel. De drie winkelpanden zijn in 1899 ontworpen door Kromhout. Het witte pand rechts, nu Etos, ging niet lang na de opname tegen de vlakte. Hier kwam de vishandel van Warmolts, later lampenwinkel Neco.



De villa 'Flevohuis' aan de 's-Gravelandseweg 43, die Buwalda in 1912 liet bouwen. In de uitbouw links had Buwalda zijn kantoor. Het pand was tot 1968 in het bezit van de familie Buwalda. In 1978 werd het gesloopt om plaats te maken voor appartementen.

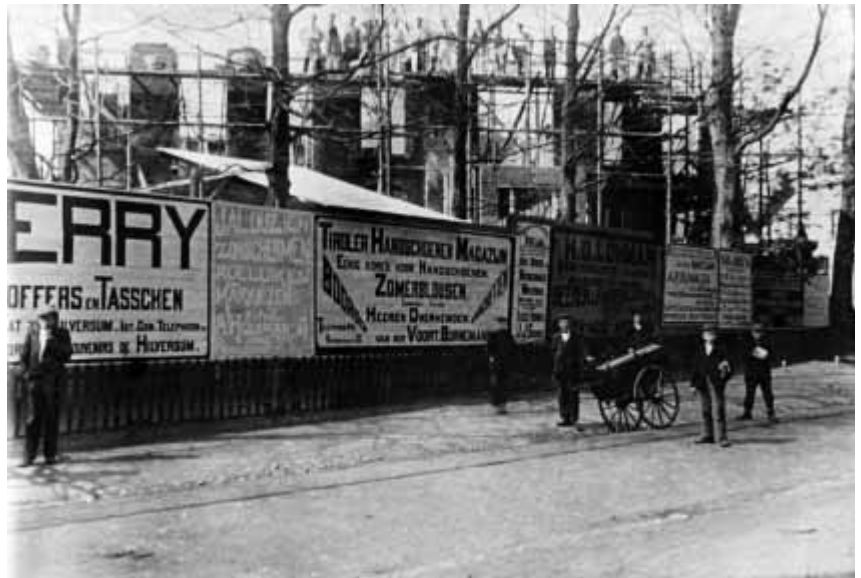


Het plein in de Kerkstraat. Het postkantoor werd in 1960 gesloopt en vervangen door het huidige pand van C&A naar een ontwerp van Dudok. Aan de apotheek rechts herinnert alleen nog het woord apotheek op de zijgevel van het gebouw. Het pand links van drogist De Vries is gesloopt en vervangen door het huidige gebouw, waar Rutgers, La Ligna, Prénatal en Simon Lévelt gevestigd zijn.



Foto van de Kerkstraat richting Kerkbrink na de herinrichting van het plein. De fontein van Dudok uit 1917 (gesloopt in 1950) is prominent aanwezig. Het pand links op de hoek van voormalige Koornstraat, nu juwelier Siebel, is gedeeltelijk intact gebleven.

Bouw van het postkantoor op Kerkstraat 84 in 1904. In 1961 kwam hier het pand van C&A voor in de plaats. Het later achter het postkantoor gebouwde telegraafkantoor bestaat nog steeds en is omgebouwd tot woningen.



Hoek Schoutenstraat (links) en Bussumerstraat. In het gebouw links achter was jarenlang de tapijtweverij van Bijlard en De Wit gevestigd. Op dit fabrieksterrein staat nu de parkeergarage Noordse Bosje. Op deze hoek heeft later jarenlang boekhandel Rozenbeek gezeten.





Hoek Kerkstraat en Schoutenstraat. In dit huis woonde burgemeester Barend Andriessen. Het werd in 1905 gesloopt.



In een tijdsbestek van zes jaar verrezen de nieuwe panden op de hoek Kerkstraat/Schoutenstraat. Het linker, nummer 94, nu Strating, is het oudste. Architect Emons ontwierp het in 1905 voor het kassierskantoor Van Leeuwen. Daarnaast werd drie jaar later de twee winkel-woonhuizen van Denekamp gebouwd. Renou zit daar bijna vanaf het begin. Het gebouw op de hoek stamt uit 1909 en is ontworpen door Van Heusden. Het tussenliggende pand, nu Van Drimmelen, werd in 1911 door Slot getekend. Het plein voor C&A was ten tijde van deze opname al heringericht met de fontein.

De Kerkbrink. Links op de foto is nog een stukje van een Spijkerpandje te zien. Het pand daarnaast werd in 1912 gesloopt. Hier was jarenlang de maufactureenzaak van Woudenberg gevestigd.



Foto van de Kerkbrink begin jaren '20. Geheel rechts is een stukje van het nieuwe pand van Woudenberg te zien, daarnaast de Spijkerpandjes en het pand van Van den Brul. Het werd in 1890 gebouwd voor boekhandel/drukkerij Flörke & Witzel. In het linkerpand woonde eind 19e eeuw Hendrik Andriessen, muziekonderwijzer en oprichter en kapelmeester van de harmonie van de schutterij.





De Kerkbrink na 1924. In dat jaar liet Van den Brul de oude panden slopen en vervangen door een modern warenhuis, naar ontwerp van C. de Groot. Deze had ook het pand voor Woudenberg ontworpen. Links is nog een stukje van de muziektent te zien met daarachter de winkel van Vlaanderen. In de jaren '50 werd dat gebouw vervangen door vier noodwinkels van Dudok en Magnee.



Het pleintje voor Gooiland (links buiten de foto). Het gebouw links aan de Langestraat was eerst school en werd later politiebureau. Rechts het St. Annagesticht. Daar loopt nu de Schapenkamp.





Deze foto van de hoek van Kerkstraat en de Doelen zat los in het album en dateert uit 1929 of 1930. Het winkeltje op de hoek is de 'Hygiënische roomboterinrichting De Betuwe'. Het hoge gebouw rechts op de achtergrond werd in 1927 gebouwd voor het Leger des Heils. Het oude winkelwoonhuis op de hoek is in 1930 gesloopt en vervangen door de manufacturenwinkel van Noordman, waar nu Douglas in is gevestigd. Beide panden zijn van architect Trappenberg.



Foto van de Kerkstraat ter hoogte van de Zeedijk. Het hoge pand links is de huidige Hema. Het pand in het midden is gesloopt.





De oude bebouwing op de andere hoek van de Zeedijk en de Kerkstraat.



Dezelfde hoek na de sloop en nieuwbouw. Het hoge pand werd gebouwd om een kruidenierswinkel van Albert Heijn te huisvesten. Rechts daarvan huist de behangerij/stoffeerderij fa. H.L. Greeve, die daar later een grote meubelwinkel zou laten bouwen. Op de hoek is klaarblijkelijk een stofzuigerwinkel van Electrolux, een Hilversums fabrikaat. Hier is nu al jaren de winkel van Benetton.

Het pand van bakker Van Breemen halverwege de Leeuwenstraat. Het pand rechts staat er nog steeds. Daar zijn onder andere boekhandel Wout Vuijk en fotograaf Van Ophem te vinden. De oude bebouwing links daarvan is in 1927 vervangen door een modern blok winkel- woonhuizen en een bakkerij naar ontwerp van Nieke.



De hoek van de Leeuwenstraat met de Groest: de sigarenwinkel van H. de Rijk.. De "fietspaden" in de bestrating zijn geen fietspaden, maar de restanten van de eens open riolen in de Groest, nu overkluisd. Op deze hoek zit nu een kledingboetiek, nadat er jarenlang een reisbureau heeft gezeten. Rechts ervan zit nu het café Le Journal, ooit het hoofdkantoor van *De Gooi- en Eemlander*.



Oud panden op de hoek van Groest en de Leeuwenstraat. Het witte huis geheel links was het woonhuis van de fabrieksfamilie Veen. Op deze plek was al in de 18e eeuw hun tapijtfabriek gevestigd. De bekende Gerrit Fransz. Veen (1797-1863) breidde de fabriek in 1843 belangrijk uit en ging zijn tapijten ook exporteren. In 1892 sloot de fabriek om enkele jaren later vervangen te worden door nieuwe bebouwing.



De hoek Groest/Leeuwenstraat na de nieuwbouw. Het hoge pand op de linkerhoek stamt uit 1904. Het werd gebouwd als café/pension naar ontwerp van Vixseboxse. Het jaar daarop ontwierp Van Heusden links daarvan een zaal (te gebruiken als café) met dakterras. Het café/pension heeft niet lang bestaan. In de jaren '20 zat hier het effectenkantoor van Oyens en later De Boekenwurm. Het pand op de andere hoek werd in 1912 gebouwd (Nieuwenhuijsen & Co) en moest in de jaren '30 plaatsmaken voor het huidige woon-winkelpand. De bovenverdieping daarvan werd al snel getrokken bij het Gooi- en Eemlanderpand, dat er naast werd gebouwd.

Een blik op de hoek van de Leeuwenstraat en de niet meer bestaande Hertestraat. De oude panden in de Leeuwenstraat zijn begin jaren '20 gesloopt.



Een foto op precies dezelfde plek, een aantal jaren later. De winkeltjes links en rechts op de voorgrond hebben later plaats moeten maken voor de aanleg van de ringweg de Schapenkamp. De winkelpanden in de Leeuwenstraat bestaan nog; alleen het hoekpand in het midden maakte in de jaren '90 plaats voor de bouw van een torenflat, aansluitend bij het verder naar rechts gelegen Silverpoint.





In dit pand op nummer 85 aan de Langestraat was van 1920 tot de sloop in 1927 een winkeltje in Japanse en Chinese kunst gevestigd. Helmond ontwierp de drie winkel-woonhuizen die ervoor in de plaats kwamen. Daarachter stond decennialang de carrosseriefabriek van Bronkhorst. Het pand helemaal rechts stond op de hoek van de Zon- en Maanstraat.

Langestraat 118-122 voor de aanbouw van de showroom, waar nu kapperszaak Kinki te vinden is. Rueter tekende deze in 1928 voor maatschappij Olanda, een importeur van automobielen. Later was het de winkel annex showroom van professor Pootjes, die het bekende Pootjesglas fabriceerde. In dit pand was eerder, vanaf 1906, de Gemeente-Arbeidsbeurs gevestigd.



Aan het begin van de 20e eeuw was deze voormalige boerderij eigendom van professor Van Rees en onder de naam 'Ons Huis' in gebruik als volksgebouw. Het stond aan de Neuweg langs de huidige Ruitersweg. Vóór Van Rees was de boerderij eigendom van boer Prinsen. Het pad dat over zijn erf liep heet sinds 1898 de Prinsenstraat. In 1926 kwamen voor het oude pand vijf winkel-woonhuizen in de plaats.